

2016-06-07

Växt- och miljöavdelningen

## Växtskyddsrådets möte den 17 maj 2016 – minnesanteckningar

Plats: Inbjudan av SpmO, exkursion i fält utanför Örebro

Närvarande: Håkan Henrikson ordförande, Olof Johansson vice ordförande, Anders Emmerman sekreterare samt följande ledamöter

Cecilia Lerenius, Jordbruksverket (SJV)

Johnny Risberg, Kemikalieinspektionen (KemI)

Ann Lundström, Havs- och Vattenmyndigheten (HaV)

Marcus Söderlind, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)

Agneta Sundgren, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)

Per Sandberg, Föreningen Sveriges Spannmålsodlare (SpmO)

Hans Hagenvall, Svenskt Växtskydd

Nils Yngveson, Hushållningssällskapen (HS)

Emelie Hansson, Naturskyddsföreningen

Lars Andersson, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU)

Vi besökte Nybble gård, Mikael och Claes Franzén, och Hidinge gård, Håkan Wahstedt. Håkan Wahlstedt är även ordförande för Odling i balans. Från Odling i balans deltog även verksamhetsledaren Helena Elmqvist. Från Lanna Potatis AB deltog Nils Åke Gustafsson. Från SJV och Växtskyddscentralen i Linköping deltog Göran Gustafsson.

### Välkommande

ORDF hälsade välkommen till växtskyddsrådets andra fältsmöte och lyfte särskilt fram intentionen att växtskyddsrådet åtminstone en gång om året kommer ut i verkligheten. Detta ger möjlighet att dryfta aktuella produktionsfrågor med möjligheter och problem och att allmänt höja kunskapsnivån inom växtskyddsrådet.

SpmO genom Per Sandberg hälsade som värd välkommen till denna exkursion i Örebro län.

### Växtskyddsrådets planering

Från SEKR påminnes om planeringen inför nästa växtskyddsråds möte den 30 september 2016. Ambitionen är att åtminstone ha ett färdigt program på eftermiddagen klart före semestrarna. Eskil Nilsson som meddelade förhinder vid årets första möte är vidtalad och han har möjlighet att komma. SEKR kommer att höra av sig till växtskyddsrådets medlemmar för att få ihop och förankra det kommande programmet.

### **Franzéns Lantbruk AB - Nybble gård**

Mikael Franzén gav information om gården och dess verksamhet. På gården brukas cirka 800 hektar med huvudinriktning mot spannmålsodling och utsädesodling. Dessutom bedrivs maskinstationsverksamhet inom lantbruk och entreprenadverksamhet genom snökörning, sandning och sandupptag. En relativt stor del av arealen är beroende av en invallning. Gården har fem året runt anställda plus extra personal.

Diskussionen handlade bl.a. om storleksrationalisering inklusive att flera säljer sina gårdar vid generationsskifte. Det uttrycktes bl.a. att det för en ung bonde inte går ihop med lönsamhet och nuvarande markpriser. Det noterades att det är problem med omväxlingsgrödor. Våroljaodlingen hade minskat med hänsyn till problemen med insekter framförallt jordloppor. Däremot odlades nu höstraps som såddes direkt efter skörd frö tillsammans med medel mot sniglar. Som förutsättning underströks valet av teknik och att få markprofilen så pass lucker att roten kan tränga ner i marken.

Vi fick en rejäl genomgång av Claes Franzén hur en modern lantbruksspruta fungerar och de möjligheter som finns med teknik för dosanpassningar, för minskad risk genom vindavdrift och minskade risker vid påfyllning. Gården genomför också bekämpningar åt andra. Här lyftes särskilt fram sprutjournalen och det system man använde sig av för att direkt kunna fylla i, lagra och även skicka över innehållet till andra som köpt tjänsten. Betydelsen av att ha en funktionstestad lantbruksspruta underströks. Förutom att det minskar riskerna för miljön ger det ekonomiska vinster. Det blev en diskussion kring funktionstesten som ska bli obligatorisk. Ett förslag till föreskrifter inom området är på remiss. Här uttrycktes en viss oro över testen av växthussprutor.

Det finns en del information om gården på <http://www.franzenslantbruk.se/foretaget.html>

Göran Gustafsson från SJV presenterade prognos- och varningsverksamheten och diskuterade aktuella växtskyddsproblem. SJV genom Cecilia Lerenius kompletterade också med information om toxiner i spannmål.

### **Hidinge Gård AB**

Gården brukas av Håkan Wahlstedt och hans familj. Arealen är cirka 275 hektar varav cirka 150 ha är invallad. Odlade grödor är spannmål, oljeväxter, ärter, lin och potatis. Det finns också cirka 4700 slaktsvinsplatser. Här togs upp att all svinflytgödsel sprids med släpplangteknik som ger minimal markpackning.

Gården är också en pilotgård inom Odling balans där Håkan Wahstedt är ordförande. Verksamhetsledaren för Odling i balans Helena Elmqvist deltog vid mötet. Se även <http://www.odlingibalans.com/>

Vi fick en bra sammanfattad genomgång av arbetet inom Odling i balans. Håkan berättade om gården och de insatser som görs på gården såväl för produktionen som ekologin. Se även bifogad pp.

Tillämpningen av integrerat växtskydd, säker förvaring av växtskyddsmedel samt användning av biobädd vid rengöring av lantbrukssprutan togs upp. Det senare är en idé som utvecklats inom Odling i balans och fått stor spridning i flera länder. Hanteringen och konsekvenser av vattenskyddsområden utvecklades särskilt. Här gavs exempel på beräkningar av flöden och dess betydelse för utformningen av vattenskyddsområden, behovet av skyddszoner bl.a. utifrån att det finns invallningar längs Svartån samt på de stora ekonomiska effekter som kan uppstå pga. tillämpning av regelverken.

I genomgången visades på flera praktiska möjligheter för att gynna den biologiska mångfalden genom busk plantering, fågelåker, honungsört i kantzonen och skallbaggsåsar. Här finns också en länk på Jordbruksverket med goda exempel för Mångfald på slätten där Hidinge gård ingår, <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/miljoklimat/ettriktodlingslandskap/mangfaldpaslaten/godaexempelfranfleragardar/hidingegardiorebro.4.e01569712f24e2ca09800012425.html>

Ett arbete med att modellera yterrosion av jord sammanfattades. Genom detta skulle riskområden för erosion bättre kunna bedömas vid högre vattenflöden. Slutligen gavs exempel på hur framtidens kantzoner skulle kunna utformas utifrån olika syften.

Nils Åke Gustafsson, Lanna Potatis AB, kompletterade med information om potatisproduktionen men även konsekvenser för odlingen utifrån diskussionen om vattenskyddsområden och kantzoner. Här lyftes bl.a. fram att odlingen minskat i areal men även på de krav som ställs av handeln.

Diskussionerna i fält koncentrerades kring hanteringen av vattenskyddsområden och användningen av kant/skyddszoner. När det gäller skyddszoner diskuterades problematiken med att kraven i vissa preparatvillkor och miljöersättningen för skyddszoner krockar och att det finns flera frågeställningar som behöver klargöras. Betydelsen av att kantzoner används på ett vettigt sätt lyftes fram, utifrån riskerna för omgivningen men även möjligheten att nyttja dessa för flera syften inklusive biologisk mångfald. Det gavs också exempel på systematisk plöjning att det bildade ”vallar” mot dikena, vilket minskade risken för yterrosion. Problematiken och möjligheterna i frågorna illustrerades på ett utmärkt sätt.

## **Kommande möten 2016**

30 september

14 december

## **Avslutning**

**Ordf** sammanfattade dagen, framförde ett särskilt tack till SpmO för planering och genomförande av mötet, till övriga som bidragit med inlägg m.m. samt för bra diskussioner. Mötet avslutades.